

Dreifing skattbyrði

Jöfnuður og sanngirni

Stefáns Ólafsson og Indriði H. Þorláksson
Skýrsla unnin fyrir EFLING stéttarfélag, febrúar 2019

Kynning

Indriði H. Þorláksson

Kjaranefnd BSRB 16. mars 2021

Efni skýrslunnar

- I. Skattbyrðin og dreifing hennar
 - II. Ástæður breyttrar skattbyrði
 - III. Forsendur og tilefni breytinga
 - IV. Markmið breytinganna
 - V. Breytingatillögur
- Talnalegar staðreyndir úr skattagögnum
 - Samanburðartölur alþjóðastofnana
 - Tekjuskattur, fjármagnstekjuskattur og aðrir skattar

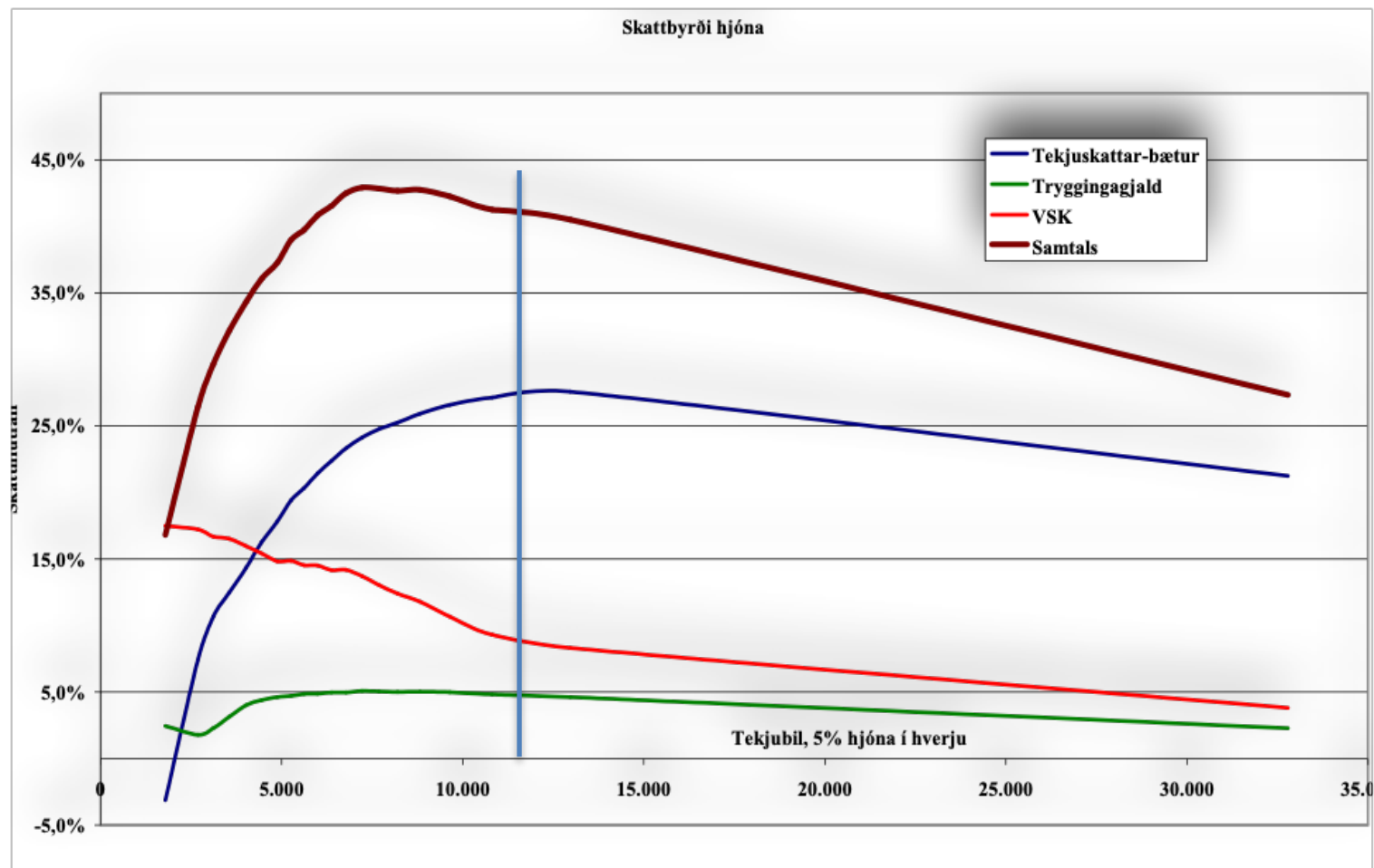
I Skattbyrðin og dreifing hennar

Tekjur og skattar

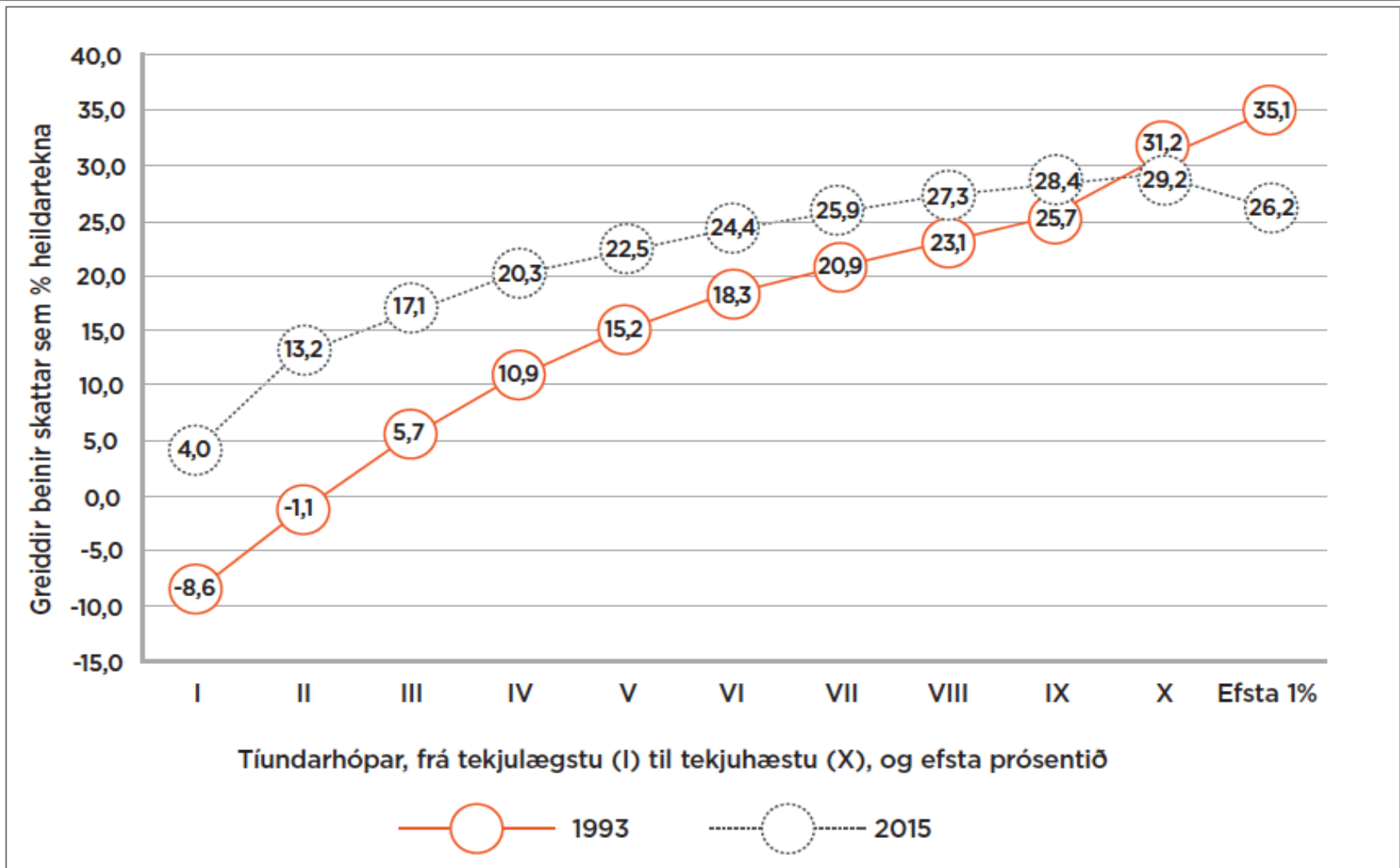
- Tekjur; virðisauki; laun+hagnaður(arður eða eignaauki)+renta+vextir
- Tekjuhafar; vinnuafl, fjármagnseigendur, auðlindanotendur
- Neyslugeta; tekjur og eignir
- Skattar; endurgjald fyrir samneyslu

Samanlögð skattbyrði tekjuskatts og neysluskatta

Byggt á gögnum frá 2005

Stóra skattatilfærslan frá 1993 til 2015

II Aukin skattbyrði

Tvennar orsakir

- Almenn skattbyrði óx
 - Aukin samneysla
 - Eftirspurn eftir opinberri þjónustu
 - Lýðfræðileg þróun
- Ójöfnuður í skattlagningu óx
 - Bjögun tekjugrunnsins
 - Slæmar lagabreytingar
 - Skattalög, hugmyndafræði og vanræksla
 - Félagaréttur og fjármálastarfsemi

III Forsendur breytinga, Á að lækka skatta?

- Endurgjald fyrir síðað samfélag
- Skattar og velferð, tvær hliðar á peningi
- Ekki svigrúm til lækkunar á skatttekjum
 - Heilbrigðismál, skólar, húsnæðismál
 - Aukin skattheimta fyrir samgöngukerfið
 - Skerðing á framlagi til sveitarfélaga
 - Ríkisfjármálaáætlun, lækkun samneyslu
- Skattabreytingar án skattalækkana
- Beinir skattar og neysluskattar

III Önnur tilefni til breytinga

Félagsleg samheldni, misskipting, ójöfnuður

- Efnahagsleg misskipting fer vaxandi
- Félagsleg stéttaskipting er afleiðing
- Samþjöppun auðs og valds er skaðleg
- Götótt og ívilnandi regluverk auðveldar skattasniðgöngu og eykur ójöfnuð

IV Markmið tillagnanna

- Skerða ekki tekjur hins opinbera
- Sanngjarnari dreifing skattbyrði
 - Auka stígandi beinna skatta (tsk+eignask)
 - Jafna skatta á vinnu og fjármagn
 - Loka skattasniðgönguleiðum
- Skattar og samfélagsvitund
 - Skattlagning stóreigna og ofurtekna
 - Auðlindir nýttar í þágu þjóðarinnar

V. Tillögur

1 Tekjuskattur

- Auka jöfnunarhlutverk tekjuskattkerfisins
- Lækka skattbyrði lág- og millitekjuhópa og jafna tekjutapið með skatti á hina tekjuhæstu
- Hækka skattleysisismörk
- Fjölga skattþrepum í 4 eða 5. Innleiða nýtt lægra álagningarþrep á lægstu tekjur og nýtt hátekjuþrep og eftir atvikum ofurtekjuskatt
- Barnabætur nái til alls þorra lág- og millitekjuhópa
- Húsnæðisstuðningskerfin (vaxtabætur og húsaleigubætur) verði endurreist

V. Tillögur

2 Skattur á fjármagnstekjur og rekstrarhagnað

- Fjármagnstekjuskattur verði endurskoðaður og hækkaður í átt til þess sem tíðkast á hinum Norðurlöndunum
- Samanlagður tekjuskattur á rekstrahagnað og fjármagnstekjuskattur verði eins og á háar launatekjur

V. Tillögur

3 Reiknað endurgjald, ráðandi eigendur

- Ákveðið lágmark heildartekna skattlagðar sem almennar tekjur
- Reiknað endurgjald taki til allrar starfsemi, þ.m.t. fjármálastarfsemi
- Tekjur og eignamyndun eignarhaldsfélaga sem ekki eru í atvinnurekstri verði skattlagðar hjá eigendum

V. Tillögur

4 Stóreignaskattur (auðlegðarskattur)

- Lágt skatthlutfall (1 - 1,5%) á eignir umfram verðmæti venjulegs íbúðarhúsnæðis, sumarhúss og einkabifreiða

V. Tillögur

5 Auðlindagjöld

- Veiðigjöld í sjávarútvegi eða uppboð aflaheimilda
- (Gerð verði óháð úttekt á rentu í sjávarútvegi)
- Gjald á orku til stóriðju.
- Auðlindagjald á leyfi til fiskeldis, námavinnslu og annarrar nýtingar á náttúruauðlindum.
- Aðstöðugjöld vegna einokunaraðstöðu í ferðaþjónustu.

V. Tillögur

6 Skatteftirlit, skattrannsóknir og eftirfylgni dóma

- Efling skatteftirlits og skattrannsókna
- Hert skráningarskylda
- Úttekt á skipulagi eftirlits, rannsókna og málsmeðferðar í réttarkerfinu
- Stórfyrirtækjaeftirlit og erlend samskipti
- VSK og skipulögð skattsvik/skilasvik
- Skilvirkni reikningshalds og framtala
- Innleiðing Anti Tax Avoidancen reglna EU
 - 1) CFC, 2) tvöfalt skattleysi, 3) Exitskattur,
 - 4) Takmarkanir á vaxtagreiðslur, 5) Almenn sniðgönguregla

Samanburður tillagna I=SÓ/IHP vs II=ríkisstjórn

- I fullfjármögnð, II á kostnað velferðar
- Breyting skattbyrði, laun um 300.000 kr.
 - I um -7% um - 20 þús
 - II um -2% um - 6 þús
- Breyting skattbyrði, laun um 600.000
 - I um -3% um - 17 þús
 - II um -1% um - 6 þús
- Breyting skattbyrði laun um 2.000.000
 - I rúml + 3% um + 76 þús
 - II um - 0,2% um - 6 þús